Twee jongens in Roosendael

Twee jongens in Roosendael

Vincent Daelman

Schrijver: Vincent Daelman
Coverontwerp: Vincent Daelman
ISBN: 9789402120875
© Vincent Daelman

18 augustus 2019

In de zestiende eeuw vestigde ene Christoffel Plantijn een drukkerij in Antwerpen. Al gauw veranderde de drukkerij in een winstgevende goudmijn. Het museum Plantin-Moretus getuigt vandaag over de prominente rol dat het bedrijf had voor de verspreiding van kennis en literatuur in het toenmalige Europa. In de vriendenkamer werden vaak belangrijke gasten ontvangen, waaronder de humanist Justus Lipsius. In deze kamer staat een schilderij van deze geleerde, samen met twee studenten van hem en een buste van Seneca. In dezelfde kamer vind je een schilderij van de stervende Seneca, geschilderd door P.P. Rubens. De humanisten hadden het gezelschap van hun grote voorbeelden uit de oudheid, zij het niet in levende lijve, maar in de verbeelding en in boekvorm. Ze erkenden het belang van boeken voor de maatschappij en het individuele dagelijkse leven. Een bezoek aan Plantin-Moretus voelt aan als een sprookje. In de prachtige bibliotheek staan de boeken netjes tot op het plafond in kasten gestapeld. Een houten trapje maakt het mogelijk om tot alle boeken te geraken en lijkt rechtstreeks uit Belle en het beest te komen. Je kan de oudste drukpersen ter wereld bewonderen en de kleine lettertjes waarmee alles begon. Kostbare schilderijen, bustes van filosofen en keizers, wereldglobes, lusters en andere luxeproducten sieren het gebouw. Maar het is de rijkdom van het schrift die het meest tot de verbeelding spreekt. Het belang van literatuur, filosofie, geschiedenis… en boeken in het algemeen wordt zwaar onderschat in onze samenleving. Toch kunnen boeken écht een verschil maken. Seneca is met zijn brieven nog steeds een grote inspiratiebron voor mij, hoewel hij zo vele eeuwen geleden schreef. Zijn stoïcijnse

raadgevingen zijn ook vandaag een belangrijke bron van bezinning en wijsheid. Mijn dank gaat in de eerste plaats uit naar Seneca die, met zijn heilzame vermaningen, een belangrijke plaats inneemt in dit boek. Ik bedank ook Verhoeven C. die voor een Nederlandse vertaling van de epistulae zorgde. Graag wil ik ook Leo Mesman bedanken voor de toestemming om een gedicht te citeren. Verder gaat mijn dank uit naar iedereen die me inspireerde tijdens het schrijven. In het bijzonder mijn liefste ben ik dankbaar.

Deel I

Proloog

Op een mooie nacht, ergens in de maand mei, had een jongeman een mooie droom. Welja, de meeste dromen zijn bedrog, zoals hijzelf ook wel wist. Maar… toch niet elke droom. Overmand door Liefde zal hij er alles aan doen om de Roos te mogen beminnen. Deze staat temidden van een ommuurde tuin, alwaar een prachtige rivier doorstroomde, die de Seine overtrof. De Roman de la Rose werd meer dan zevenhonderd jaar geleden geschreven. In de roman doet de hoofse jongeman er alles aan om tot bij de roos te geraken. Maar hij wordt daarbij zowel geholpen als tegengehouden door allegorische figuren. Toen ik door Roosendael wandelde en vanaf een brug over de gracht keek, viel mij het verhaal over de roos te binnen. Het domein is zo mooi dat het zou kunnen doorgaan voor de tuin die daarin beschreven werd. Alleen groeien er geen rozen. Er stroomt wel een machtige stroom langs het domein, de Nete. En er groeien bomen, veel bomen. In deze eenentwintigste eeuw kent de Liefde ook haar helpers en obstakels. Wat zijn de drijfveren en hindernissen die de Liefde nu kent… Dit is de Roman van Roosendael, waarin de Liefde alle kansen krijgt.

I

Het was op een mooie lentedag dat ik besloot te gaan wandelen in het domein van Roosendael. Ik vertoefde graag in het natuurdomein. Het werd een gewoonte om er dagelijks minstens één keer naartoe te gaan. Het leek of ik het na verloop van tijd zelfs nodig had, zozeer begon ik me te hechten aan deze plek. Soms wandelde ik er maar eventjes door. 's Avonds na een drukke dag bijvoorbeeld. Een tiental minuutjes nam dit slechts in beslag, maar het zorgde voor de nodige rust en kalmte. Temidden van de natuur en de historische ruïnes kwam ik er helemaal tot rust. Veel had ik daarvoor niet nodig. Het donkergroen van de bladeren van een kastanjelaar, de grootsheid van oude platanen, het ritselen van bladeren en het geluid van de stilte. Maar soms bleef ik er langer. Op zonnige dagen legde ik me ergens op een bankje met een goed boek. Ik legde me dan nu eens in de zon en dan weer in de schaduw van een plataan om niet te verbranden. In Roosendael was het altijd een beetje plechtig binnenkomen. Een monumentale toegangsdreef leidde je recht naar de hoofdingang van het domein. De dreef werd aan beide kanten gesierd door Hollandse lindebomen. Op het einde van de dreef kwam je uit op een rondpunt. Daarrond sierden twee grote platanen en twee grote zomerlindes dit voorplein. Ik stapte het plein op en keek naar de nogal groot uitgevallen hoofdingang. Het was een grote classicistische poort, geflankeerd door vier Dorische zuilen die een fronton steunden. Het leek wel of het de ingang van één of andere beroemde Griekse tempel

betrof. Natuurlijk was het dat niet, maar de associatie ging vanzelf. Ze deed me dromen over het goede Oude Griekenland, die bakermat van cultuur en geschiedenis. In gedachten zag ik me de Acropolis beklimmen, op weg om het Parthenon te bezichtigen. Als student geschiedenis had ik al geleerd over Athene, over Griekse tempels en hun geschiedenis. Maar het zien in het *echt*, met mijn eigen echte ogen, die kostbare constructies te mogen aanschouwen, dat was natuurlijk geheel iets anders. Natuurlijk zou een tripje naar het nationaal museum van Athene niet mogen ontbreken. Geen enkele tempel zou voor mij nog geheimen bewaren, ik moest en zou alles gezien hebben. Dit gezegd zijnde, eigenlijk heeft de poort verder niet echt iets te maken met het Oude Griekenland. Later leerde ik dat ze anno 1777 werd opgericht, ter ere van Hagnes Haegens haar vijfentwintig jarige jubileum als abdis in Roosendael. Het abdijdomein zelf was echter veel ouder en gaat terug tot de vroege dertiende eeuw. Voorbij de poort kwam ik terug uit op een gekasseide dreef met aan weerszijden daarvan lindebomen. Meestal nam ik dezelfde weg. Ik wandelde de dreef op tot de ringgracht en wandelde dan langs de gracht. Langs de gracht had je een paadje met daarrond een bos. Het uitzicht was sprookjesachtig en deed me denken aan de middeleeuwen. De oorsprong van het abdijdomein ging dan ook terug tot de dertiende eeuw. Ik probeerde me in te beelden hoe het hier geweest kon zijn vroeger, hoewel dat moeilijk was. Een naïeve dromerige kijk van mezelf beeldde zich ridders en kastelen voor, hoewel ik wist dat dit niet met de realiteit strookte. Maar toch. De kracht van mijn verbeelding was erg sterk. ‘Misschien woonde hier wel een kasteelheer’, dacht ik. ‘En iets verder, in het domein van Zellaer, woonde zijn prins’. Het was ontzettend rustig in Roosendael. Ik zag

haast niemand in de buurt en voor even leek ik echt helemaal alleen te zijn. Wat kon ik genieten van die eeuwige rust hier, alsof de tijd echt stilstond. Op een bepaalde manier was dit ook zo. Ik dacht aan de eeuwenoude bomen hier die getuige waren van wat er zich hier de voorbije eeuwen had afgespeeld. Zo had je die grote plataan langs de gracht achteraan in het domein, net voor het 'Pesthuis'. Deze plataan was wellicht de dikste in zijn soort in België en was waarlijk indrukwekkend. De plataan had een stamomtrek van meer dan zeven meter en een geschatte leeftijd rond de honderdzeventig jaar. Het was waarlijk een schoonheid van formaat. Niet voor niets dat Leo Mesman verliefd werd op een plataan. Ik las het op een bordje naast de plataan.

Ik ben verliefd op een plataan.
Hij woont niet ver bij mij vandaan.
Het is een schoonheid van een boom.
Zo om te zien, gewoon een droom.

Zijn imposante groene kruin
leidt je aanvallig om de tuin.
Hij is veel ouder dan hij lijkt
als je zijn bast eens goed bekijkt.

In wintertijd oogt hij het meest
een grimmig, prehistorisch beest
of een verdoolde olifant
gekreukeld als een oude krant.

Als in het voorjaar groeit en bloeit

wat u en mij altijd weer boeit
staat hij er kaal en somber bij
die oude, taaie boom van mij.

Ik glimlach, want ik weet vooruit:
straks lopen ook zijn bladeren uit
en zal hij weer eens laten zien
waarom ik hem te minnen dien.[1]

De plataan tegenover het pesthuis (lente, 2019).

De plataan stond voor het 'Pesthuis'. Het gebouw werd zo genoemd omdat eerst werd aangenomen dat het een huis voor pestlijders

[1] Leo Mesman, 'Verliefd' uit *Blijf maar* (met toestemming door Leo Mesman). Zie weblog: https://leomesmangedichten.com/